

Оқылым 13. Тапсырма. Мәтінді мәнерлеп оқыңыз, мазмұндаңыз.

АУА РАЙЫНЫҢ ӨЗГЕРУІ ЖАЙЛЫ ЖАҢАЛЫҚТАР

Қазақстанда ауа райы мен климаттық өзгерістер соңғы жылдары айтарлықтай өзгерістерге ұшырады. Қазгидромет мәліметтері бойынша, еліміздің климатының орташа температурасы соңғы 50 жылда 1,5°C-қа көтерілген. Бұл әсіресе көктемгі кезеңде топырақ ылғалдылығының төмендеуіне және жазғы жауын-шашын мөлшерінің азаюына әкеліп соғуда. Нәтижесінде, суарылмайтын егін шаруашылығы аудандарында өнімділік төмендеуде, ал кейбір аймақтарда өнімнің 50-70%-ы жарамсыз болып қалуда.

Соңғы кездері ауа райының күрт өзгеруі жиілеп кетті, бұл көптеген аймақтарда жауын-шашынның көбеюіне және температураның ауытқуына әкелуде. Мәселен, Қазгидромет хабарлағандай, алдағы күндері республиканың көп бөлігінде барикалық алқаптардың тез өзгеруі күтілуде; жауын-шашын (жаңбыр соңы қарға ұласады), оңтүстікте жаңбыр жауып, желдің күшеюі байқалады.

Еліміздің солтүстік-батысында, солтүстігінде және орталығында түнгі және таңертеңгі сағаттарда тұман мен көктайғақ күтілуде, бұл жол қозғалысы мен күнделікті тіршілікке әсер етуі мүмкін. Ауа райының мұндай өзгерістері ауыл шаруашылығы мен экологияға да ықпал етіп, егін жинау мен егін егу жұмыстарын қиындатуы мүмкін.

Оқылым 14. Тапсырма. Мәтінді мәнерлеп оқыңыз, мазмұндаңыз.

СПОРТ ЖАҢАЛЫҚТАРЫ

Спорт – адам өміріндегі ең маңызды салалардың бірі. Ол тек дене шынықтыру құралы ғана емес, сонымен қатар адамның мінез-құлқын тәрбиелеп, рухани дамуына да үлкен әсер етеді. Спортпен шұғылдану арқылы адам денсаулығын нығайтады, төзімділік пен сабырлыққа үйренеді, мақсатқа жетуге талпынады.

Дене белсенділігі жүрек-қан тамырлары жүйесін жақсартып, иммунитетті күшейтеді. Сонымен қатар спорт адамның психологиялық жағдайына да оң әсер етеді: күйзелісті азайтып, көңіл-күйді көтереді. Балалар мен жастар үшін спорт тәртіпке, ұйымшылдыққа және жауапкершілікке баулиды.

Спорт – ұлт саулығының негізі. Денсаулығы мықты ұрпақ – жарқын болашақтың кепілі. Сонымен қатар, спорт арқылы елдің абыройы да асқақтайды. Халықаралық жарыстарда жеңіске жеткен спортшылар ел намысын қорғайды, жастарға үлгі болады.

Спорт – тек жарыс емес, бұл – өмір салты. Әрбір адам салауатты өмір салтын ұстанып, спортпен айналысса, қоғам да дені сау, рухы мықты болары сөзсіз.

Оқылым 15. Тапсырма. Мәтінді мәнерлеп оқыңыз, мазмұндаңыз.

СПОРТ ЖАҢАЛЫҚТАРЫ

Спорт – адам өміріндегі ең маңызды салалардың бірі. Ол тек дене шынықтыру құралы ғана емес, сонымен қатар адамның мінез-құлқын тәрбиелеп, рухани дамуына да үлкен әсер етеді. Спортпен шұғылдану арқылы адам денсаулығын нығайтады, төзімділік пен сабырлыққа үйренеді, мақсатқа жетуге талпынады.

Дене белсенділігі жүрек-қан тамырлары жүйесін жақсартып, иммунитетті күшейтеді. Сонымен қатар спорт адамның психологиялық жағдайына да оң әсер етеді: күйзелісті азайтып, көңіл-күйді көтереді. Балалар мен жастар үшін спорт тәртіпке, ұйымшылдыққа және жауапкершілікке баулиды.

Спорт – ұлт саулығының негізі. Денсаулығы мықты ұрпақ – жарқын болашақтың кепілі. Сонымен қатар, спорт арқылы елдің абыройы да асқақтайды. Халықаралық жарыстарда жеңіске жеткен спортшылар ел намысын қорғайды, жастарға үлгі болады.

Спорт – тек жарыс емес, бұл – өмір салты. Әрбір адам салауатты өмір салтын ұстанып, спортпен айналысса, қоғам да дені сау, рухы мықты болары сөзсіз.